

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ
PANEVĖŽIO REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS
IŠVADA NR. RAT-PNV-26/11.1**

2026 m. kovo 6 d., Vilnius

Posėdžio pirmininkas – Simas Glinskis.
Posėdžio sekretorius – Justas Laurinčiukas.

Panevėžio ir kitos regioninių architektūros tarybos (toliau – Taryba arba RAT) nariai, dalyvavę nagrinėjant klausimus bei balsavę priimant sprendimus (išvadas) pagal RAT nuostatų¹ 18, 19, 63, 65, 69, 72, 89 p.:

Simas Glinskis (Tarybos pirmininkas), Viktorija Morozaitė, Mindaugas Stepanas, Lauryna Smailytė Juozaitienė, Edmundas Benetis (KLRAT), Jolita Andrijevskytė, Dalius Puzinas (ŠRAT), Dalius Šarakauskas.

Tarybos posėdyje paaiškinimus davė, pasisakė: Utenos rajono vyr. architektas Saulius Zokas (toliau – Pareiškėjo atstovas) ir Vytautas Lūžys, LR AM stebėtojas.

Prašymo pateikėjas (Pareiškėjas): Utenos rajono savivaldybės administracija.

Posėdis buvo surengtas 2026 m. kovo 6 d. RAT nuostatų 72 str. įtvirtintu nuotoliniu būdu - panaudojant el. priemones.

Posėdžio įrašai: vaizdo-garso įrašas „*video1460589407.mp4*“ (įrašo trukmė 01:00:04).

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

Utenos rajono savivaldybės Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas RAT rekomendacijoms gauti.

Prie prašymo pateikti buvo sekantys dokumentai:

- Utenos rajono savivaldybės Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas su priedais (toliau – Gairių projektas).

Projekto svarstymas vyko tokia tvarka: viešojoje Tarybos posėdžio dalyje svarstomą klausimą pristatė Pareiškėjo atstovas, Taryba uždavė klausimus, į kuriuos atsakė Pareiškėjo atstovas, vyko atvira diskusija tarp posėdžio dalyvių, pasisakė LR AM atstovas. Toliau vyko uždara Tarybos posėdžio dalis, kurioje Tarybos nariai apsiskeitė nuomonėmis, išdėstė motyvus, nuomones, argumentus ir priėmė sprendimus (išvadas) bei pateikė rekomendacijas.

II. REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Pareiškėjo atstovo pasisakymo esmė:

- Gairių projektas parengtas vadovaujantis Aplinkos ministro 2024 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. D1-112 patvirtinta Architektūros kokybės vertinimo metodika (toliau – Metodika). Jos buvo pavišintos visuomenei nustatyta tvarka nuo 2025 m., pastabų nebuvo gauta. Buvo atliktas papildymas dėl Gairių projekto kriterijų, kaip antai „urbanistinio integralumo“ ir „santykis su

¹ [T17/10-1 Dėl Regioninių architektūros tarybų nuostatų patvirtinimo \(e-tar.lt\)](#)

paveldėtomis vertėmis“. Dėl savivaldybei būdingųjų ypatumų ar savybių įtvirtinimo Gairių projekte manytina, kad bus matomas poreikis ateityje, jas taikant.

Tarybos narių ir stebėtojo esminiai pasisakymai, klausimai, atvira diskusija tarp posėdžio dalyvių:

- Gairių projekto 1 – 2 p. neatitinka ir prieštarauja Metodikos nuostatoms;
- Stebėtojas savo kompetencijos ribose pateikė nuomonę ir pakomentavo, kad jog tokia praktika, kai Gairių projektu yra tik „perpatvirtinama“ Metodika be rajonui būdingos pakankamos specifikos yra ydinga, nes tokiu Gairių projektu jokios pridėtinės vertės nesukuria ir yra niekinės;
- Taryba pateikė pastabą, jog Gairių projektas konkretizuotinas, atsižvelgiant į Metodikos nuostatas bei tuo pačiu atliepian konkretaus nagrinėjamo rajono architektūrinę specifiką ir ypatumus, individualią aplinką ir savitumus, cituojant minėtos Metodikos vieną iš nuostatų, įtvirtintą 20 p.: *„Gairių projekte detalizuojant pateiktus kriterijų vertinimo aspektus ir klausimus kriterijų aspektams įvertinti gali būti įvardijami konkrečios savivaldybės teritorijai ar jos dalims, miestams ar jų dalims būdingi urbanistinių struktūrų bruožai, formuojančio užstatymo (konteksto), architektūros objektų savitumo elementai, pateikiami architektūrinės išraiškos (medžiagiškumo, spalvų, inžinerinių sistemų ir įrangos pastato išorėje išdėstymo, balkonų, lodžijų įstiklinimo, stoglangių įrengimo, reklamos išdėstymo, kt.) aspektų pavyzdiniai rinkiniai, taikytini konkrečiai vietai ir (ar) objektui (kompleksui, kvartalui, sklypui, statiniams, renovuojamiems pastatams), kurie negali prieštarauti galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams ir statybos techniniams reglamentams, kitiems teisės akty, reglamentuojančių šias sritis, reikalavimams.“*
- Apskritai RAT nariai abejojo, ar toks Gairių projektas bus veiksmingas, kurio taikymas bus tik rekomendacinio pobūdžio.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

Apibendrinant RAT teikia pasiūlymą, kad yra tikslinga pateiktą Gairių projektą tobulinti, turint omenyje Metodikos nuostatas, Gairių projektą tinkamai individualizuoti, įvertinant Utenos rajono charakteringus bruožus, savybes, specifiką.

Atkreiptinas dėmesys į Architektūros įstatymo 11 str. 1 d. ir 3 d., kuriose yra įtvirtinta, jog Metodikoje nustatomi architektūros kokybės vertinimo būdai ir priemonės pagal šio straipsnio 1 dalyje išvardytus architektūros kokybės kriterijus, atsižvelgus į kiekvieno kriterijaus vertinimo aspektus, kas RAT vertinimu reiškia, jog nė vienas iš Architektūros įstatymo 11 str. 1 d. įtvirtintų kriterijų negali būti ignoruotas Gairių projekte.

RAT teikia vertinimą, kad būtų tikslinga Gairių projektą tobulinti, nustatant aiškias taisykles ir atvejus, kada jos taikytinos, akcentuojant Utenos rajono specifiką, jam būdingus individualių urbanistinių struktūrų ypatumus, architektūros objektų savitumus, tačiau tuo pačiu laikantis teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir teisės aktų reikalavimų.

IV. TARYBOS IŠVADOS

Taryba išnagrinėjusi pateiktą prašymą ir Gairių projektą teikia tokias išvadas, rekomendacijas, vertinimus ir pasiūlymus:

- Gairių projektas taisytinas, jį papildant (atsižvelgiant į Metodikos 19 – 21 p.) bei Tarybos V d. įvardintas rekomendacijas;
- Pateiktas RAT Gairių projektas neatitinka Metodikos 1, 2, 5, 19, 20 p.;
- Gairių projekto rengimas orientuojantis tik į perspektyvinį jų taikymą bei paaiškėsančius praktinius aspektus ateityje, tačiau tinkamai neįvertinus esamos situacijos, yra ydingas;

- Gairių projektas parengtas pagal universalią metodiką, tačiau jos nėra individualizuotos ir adaptuotos pagal konkrečią savivaldybę, rajoną ir miestą, todėl yra tobulintinos.

V. TARYBOS REKOMENDACIJOS

Taryba teikia šias rekomendacijas:

1. Pareiškėjo teikiamo dokumento turinyje minimas pavadinimas („Gairės“) neatitinka Architektūros įstatymo 11 str. 4 d., todėl yra taisytinai į „Gairių projektą“;
2. Tobulinant Gairių projektą rekomenduojama įvertinti Utenos savivaldybės teritorijų ar jų dalių būdingus urbanistinių struktūrų ypatumus, architektūros objektų savitumus, laikytis teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir teisės aktų reikalavimų;
3. Tobulinant Gairių projektą rekomenduojama vadovautis Metodikos nuostatomis bei šiomis Tarybos rekomendacijomis.

Posėdžio pirmininkas _____

Simas Glinskis

Posėdžio sekretorius _____

Justas Laurinčiukas